

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttérli cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) borsó a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) borsó a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzandók.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vásár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

Bánffy Dezső br.

I.

Azok a szertelenség határáig csu-
gó magasztalások, melyek Bánffy
Dezső br. személyes hűségének kul-
túrát általánosítani célozzák köz-
ségeinkben, szükségessé teszik, hogy
magadjuk meg kissé közelebből e mér-
telen dicsériádok igazságának mi-
nőségét.

A vizsgálódásnál levetni igyeke-
nem a subjectivitás minden befolyását s
teljes mértékben igénybe veszem azt a
liberalizmust, a melyet e lap t. szer-
kesztője részemre arra az esetre is
biztosított, ha cikkek egy-két másiká-
nak tartalma nem illeszkedik be a
pártfelfogás kereteibe.

Mivel megkezdhetjük aztán a fel-
vetett kérdés tisztázását. Részemről
felkérem a „Kolozsvár” szombati száma-
ban megjelent vezércikk tisztelt íróját,
hogy ebben az eszmék kölcsönös kicse-
lése által eredményessé válható tisz-
tázási törekvésben részt venni szives-
kedjék.

Az első tétel, a mely a tulajdonról
Bánffy-kultuszra kijelentéseként felál-
lított, az volna, hogy a nemzeti
mult egyes nagyjainak emlékeztetést
meltató királyi elhatározás dicsősége,
már a miniszteri felelősség elvénél fogva,
Bánffy Dezső bárót illeti.

Nos hát én nem kívánom a té-
tellel szembe szegzeni Bánffy Dezső
bárónak ama buzgó diszpolgárosító
előtt, bizony megszívlelésre érdemes nyi-
latkozását, melylyel a fővárosi kom-
munitás hasonló jellegű kitüntetését
elutasítva, a nemzeti öröm forrását
megnyitó aktust maga részéről is a
királyi elhatározás eredményének jelen-
teté ki. Hanem igenis ajánlom figyel-
mébe az e tétel körül feleslegesen
nagy közjogi apparatussal csatázó li-
beralis uraknak, hogy nem árt egy
kissé distingválunk.

S ha disztigválunk, hamar ráá-
jövünk arra, hogy a miniszteri fele-
lősség nagy alkotmányjogi elvét senki
sem támadta meg az ellenzék részéről.
Itt csak a dolgok fejlődésének his-
torikumáról van szó. Arról neve-
zetesen, hogy kit illet a nemzeti mult
kegyeletes méltatásának kezdeme-
nyezése? S a concludens fac-
tumok — hosszú sora szolgáltatja a
bizonyítékot azok meggyőződésének, a

kik ezt a köszönetet a maga teljessé-
gében a király személyének recla-
málják.

Azt, hogy Bánffy Dezső br. és
miniszter társai megakadályozni ki-
vánták volna a királyi elhatározás
ténnyé válását, nem állította senki
sem. De vajon lehet-e szó, elismerésről
és köszönetről az illetők irányában csak
azért, mert ők nem akadályozták meg
annak ténynyé válását, mi a nemzeti
aspirációk jogosságának királyi elis-
merését jelenti egy nemzet szemében?

Nincs tehát miért complicálni a,
kérdést, mely csak annyiból áll: igaz-e
az, hogy az általános nemzeti öröm
alapját képező királyi tény a magyar
király spontán elhatározásának követ-
kezménye?

Mi azt állítjuk, hogy igaz.

Ezt az állításunkat nem a magyar
nemzet loyaltitásának a vallásos hit
erős meggyőződésével érvényesülő ama
nyilvánulása alapítjuk, mely a leg-
kiválóbb tulajdonságokkal szereti fel-
ruházni a királyi fölket személyét. De
alapítjuk újabbkori alkotmányosságunk
30 éves időtartamának arra a sokszo-
ros kormányi kijelentésekre támasz-
kodó tapasztalatára, hogy a parla-
menti többség és az egymást követő
kormányok a nemzeti aspirációk meg-
valósítása érdekében teheti lépéseket
lehetetleneknek tekintették, s hogy egy-
felől a kormány politikája, másfelől
a nemzeti aspirációk kielégítésének kö-
vetelése a multban két különböző, egy-
mással nem összeillő eszmék forrá-
sából fakadt.

De a Bánffy Dezső dicsősége ked-
véért a miniszteri felelősség elvét most
agyon nyargaló urak felfogása sem ment
oly messze a multban ez elv alkalma-
zásában.

Tisza Kálmán a „legmagasabb ag-
gályok” tilalom fáját szegezte oda ismét-
elten a királyi részt követelő nemzeti
törekvések megvalósulása elé.

És (hogy szűkebb körben történt
dolognál maradjunk) egyetemünknek a
tudos tanára, a ki a mult pénteki vá-
rosi közgyűlésen az ellenzék jelzett fel-
fogásának képzeleti veszedelmével szem-
ben az önkéntes mentő furcsa szere-
pére vállalkozott, — a quota-feleme-
lése ellen indított agitációval szemben,
— jó öreg királyunk érzékeny-
ségét állította oda, mint a mérsék-
let követelésének érvényt szerezni hi-
vatolt tényező.

Nós miért tehát a műmegítkezés,
a miért talán épen a loyális érzelmek
fokozására oly kevésbé alkalmas eme
nyilatkozatok alapján az ellenzékben
felkél az a hit, hogy ha korábban a
a király személyes érzelmeiben is ta-
lált alapot a nemzet egyes követelése-
nek visszautasítása; — ugy a most be-
következett fordulatért az elismerés az
ő egyéni elhatározását illeti?

A miniszteri felelősség elvét sok
magyarzója között még senki sem ér-
telmezte akként, hogy az a király
egyéni érzelmeinek és kezdeményezési
jogának megsemmisítését jelenti. Sőt
inkább a miniszteri felelősség csak egy
alkalmas formát jelentett a legtöbb ma-
gyarzó szemében. Azt a formát, a
melyben a király egyéni érzelme a
parlamentarizmus intézményével con-
tactusba jut, azzal összhangban jelent-
kezik.

Mire való tehát a pártpolitika
hazug dicsősége számára akarni lefo-
gálni, e forma előtérbe tolasával, a
történelmi igazságot? Azt az igazságot,
hogy a nemzeti mult kegyeletes méltatásának
eszméje a királytól eredt,
hogy a kormány érdeme csak a hozzá-
járulás cselekvényével nyert kifejezést,
hogy tehát a királyi kezdeményezés
nagy jelentőségének szóló nemzeti el-
ismerés és hála külső kifejezését csak
formai jelentőséget képviselő miniszteri
ténykedés javára megosztani, s e megosz-
tással amaz érzelmei tiszta világát
elhomályosítani nem ildomos, nem okos
és nem igazságos dolog?

Dr.

Bánffy, Bartha megkegyel- mezéséről.

A tegnapi távirati tudósításunk kiegé-
szítésül ma közöljük Bánffy Dezső beszédét,
melyet a Ház tegnapi ülésén mondott. A
beszéd következő:

Engedje meg a t. Ház, hogy igen rövi-
den reflektáljak a Sina Ferencz képviselő
ur tegnapi beszédének egy kis részére is.
(Mozgás a szélső-balon. Halljuk! Halljuk!)

A tegnapi ülésben a Bartha-kér-
désről foglalkozott. (Halljuk!) Természetesen
egyik vagy másik elíteltnek ügye hozzám
nem tartozván, és nem is tartván azt oly
országokra szóló nagy politikai kérdésnek, hogy
előzetesen magamat informáltassam, tartozván
ez az igazságügyminiszter ur hatáskörébe —
nem voltam tájékozva, és nem tagadom, bi-

zonyos megdöbbenéssel hallottam, hogy Sina
képviselelő ur ügyezési véleményéről, minisz-
teri osztályok-proponcióiról beszél és tudja,
hogy azokra a miniszter ilyen vagy olyan
elhatározást hozott. Bizonyos megdöbbenéssel
vettem, hogy Sina képviselő ur a miniszteri
bureau aktáiban annyira mélyrehatóan jártas
lehet, mert azt gondolom, nem felel meg a
helyes kormányzati rendszernek az, hogy
akták ismerve, tartalmuk általánosan tudva
legyenek. (Nagy zaj és mozgás a szélsőba-
loldalon! Elnök csenget.)

Azok lehetnek az osztályok proponciói
(Zaj Halljuk! Halljuk!), az ügyesség véle-
ményei... (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Nem kell bujkálni a
sötétben!

Bánffy Dezső báró miniszterelnök;...
de mégis csak hivatalos iratok, a melyeket
csak egy egyszerűen ismerni és tudni nem
lehet, (Élnék közbeiktatás a szélsőbaloldalon.
Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.), semmieset-
re sem lehet a nélkül, hogy illető miniszter
ur e tekintetben az engedélyt, vagy hozzájá-
rulását meg ne adta volna. (Igaz! Ugy van!
a jobboldalon. Élnék ellentmondások a szél-
sőbaloldalon.)

De kellemesen csalódtam, (Nagy moz-
gás a szélsőbaloldalon. Elnök csenget), mert
az igazságügyminiszter ur távollétében köte-
lességemül mutatkozván, hogy a dolog iránt
közvetlen érdeklődjem és tájékozom magam-
mat, abban a helyzetben vagyok, hogy el-
mondhassam, miszerint azok, a miket Sina
képviselelő ur az akták, ügyezési és osztályi vé-
leményekre vonatkozólag elmondott, sokban
nem felelnek meg a valóságnak.

Polezner Jenő: Megmutatták az ak-
tákat a miniszterelnök urnak?

Bánffy Dezső miniszterelnök: Igen, az
aktákba betekinttem. Téved Sina képviselő ur,
midőn azt állítja, hogy a miniszter ur az osz-
tály véleményét keresztül huzván, azt irta volna
oda, hogy „állami érdekek parancsolkák, hogy
Barthának kegyelem ne adassék.” Ezt a mi-
niszter nem mondta és nem irta. Az akták-
ban egyszerűen az áll, hogy ez idő szerint
az osztály véleményét nem tartja elfogadha-
tónak. (Élnék felkiáltások a szélsőbaloldalon:
Elég az! Halljuk!) Bocsanatot kérek, ez nem
elég; nagy különbség van, ha a miniszter
ur egy osztály véleményét nem teszi magáévá
(Zaj a szélsőbalon. Helyes! jobbfelől. Elnök
csenget.) és nagy különbség, ha egy sajtó-
vétségért elítelttel szemben „állami érdekekre”
hivatkozik.

Vagy volt értelme annak, hogy Sina
képviselelő ur az állami érdekekre hivatkozott,
vagy nem volt. Ha volt értelme annak, mi-
szerint én azt mondom, hogy ez nem igaz,

az iratok az ellenzék bizonyítják; (Helyes-
lés jobbfelől.) ha pedig nem volt értelme és
nem volt benne célzatosság, akkor nem ér-
demes, hogy az egész kérdéssel foglalkozzam.
(Helyeslés jobbfelől.) Dehát, t. Ház, én igenis
célzatosan tartom, mert úgy volt mondva
Sina képviselő ur által az állami érdekekre
való hivatkozás, és ez kerek tudatom, nem
áll. Az igazságügyminiszter ur egyszerűen
azt mondta: ez idő szerint nem tartja szük-
ségesnek, hogy kegyelem iránt tétessék ő fel-
ségehez fölterjesztés. (Zaj balfelől. Élnék fü-
kiáltások: Miért?! Helyeslés jobbfelől. Hall-
juk! Halljuk!)

Elnök (csenget): Kérem a képviselő
urakat, hallgassák meg türelemmel a szó-
nokot.

Bánffy Dezső b. miniszterelnök: Kö-
vetkezőképpen utasítja az osztályt, hogy a
fölterjesztést olyan értelemben szerkeszse
meg s egyidejűleg az ügyességnek az igaz-
ságügyminiszter ur által nem osztott és nem
helyezett egyes érveit oázolja meg az eluta-
sítás iránt teendő fölterjesztésben.

Egy másik tévedés is van Sina beszé-
dében. Tévedés, hogy azt állítja, miszerint
az illetékes tényezők véleménye az, hogy a
kegyelem Barthának megadandó és egyhan-
gulag minden tényező odanyilatkozott, hogy
a fogházbüntetést Bartha egészségére való ta-
kintettel ki nem állhatja. Hát ebben is té-
vedés van. Egyik és másik illetékes tényező
nyilatkozott a mellett, hogy a kegyelem meg-
adható volna: de ellenkezőleg, a törvényszék
más véleményben volt, ugyanis azon nézet-
ben volt, hogy elég volna a büntetés enyhi-
tése. Végre, az igazságügyi orvosi tanács
véleményére is rá akarok térni. Ezen emli-
tett tanács véleményére is rá akarok térni.
Ezen emlitett tanács 1897. jul. 7-iki nyilat-
kozataiban, midőn a fogházbüntetés megke-
zésének elhalasztása iránt tétetik hozzá kér-
dés, azt mondja: „A kért halasztás engedé-
lyezését” nem föltétlenül tartjuk szükséges-
nek, hanem tekintettel Bartha egészségi
állapotára, szükségesnek tartja vagy azt,
hogy különös figyelm fordítsanak élelmészre,
vagy esetleg megengedendő lesz, hogy saját
magát maga élelmeztesse.

Bartha Miklós hosszú időn keresztül,
nemcsak mióta miniszterelnök vagyok és
nemcsak mióta a házban elnöke voltam, de
még ezen időket megelőzőleg is állandóan
épbe mártott tollal támadott, (Nagy zaj és
nyugtalanosság balfelől. Igaz! Ugy van! jobbfelől.
Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Részol-
gált! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) kissébbít
engemet, ennek folytán, t. Ház, sokkal
szubjektivebb hatása alatt vagyok a dolognak,

AZ „ELLENZÉK” TÁRGYJA.

1897. Október 26.

Zacconi.

Irta: Barabás Ábel.

Budapest, okt. 24.

Épen egy hete annak, hogy a Vigszin-
ház színpadjai Zacconi első fellépését jelen-
tetik. Az a nagy hír, mely megelőzte, s a
mely a világ legnagyobb színművésznének je-
lentette Zacconit, olyan óriási szenzációt
keltett, mely Budapesten is példátlan.

Az első fellépése után ugyanezt val-
lotta a budapesti közönség s a sajtó is; Zac-
conira a magyar fővárosban is kimondták,
hogy ő a nagyok legnagyobbika. Minden-
képpen érdekes ez, már csak azért is, mert
jellezték még nagy művészek Budapesten,
de hogy valamelyiknek fellépése iránt ek-
korra érdeklődést tanúsított volna a buda-
pesti közönség, arra nem emlékezünk.

Az öreg Salvini, Rossi, majd az ifjabb
Salvini fellépése alkalmával a sajtó vala-
mennyinél sietett konstatálni: ez a legna-
gyobb, kit valaha láttunk. A Zacconi első
fellépése után, reá is kimondák, hogy ő a
legnagyobb. Bizonyos vagyok, hogy ha Zacconi
után még jönne valaki, azt tennék meg a
világ legnagyobb művésznének.

De szóljunk Zacconiról.

Azok, a kik úgy vélik, hogy minden,
a mit eddig a színművészetben produkáltak,
amit sem ér, s a kik azt hiszik, hogy a

színművészet czélja ezután az lesz, hogy benne
pathologiai tanulmányokat mutassanak be tet-
szetős keretben a közönségnek, azok minden
idők legnagyobb művésznének fogják tartani
Zacconit.

Ámde vannak olyanok is, a kik nem
igy vélekednek. Vannak olyanok a kik a
színművészetnek magasabb hivatást tulajdo-
nítanak s a kik nem fogják sohasem elismerni,
hogy a színművészet legmagasabb fokára a
„Kisérletek”-kel és a „Morte civile”-val lehet
emelkedni.

Mert valljuk be, hogy Zacconi olyan
szerepekben legnagyobb, a hol valami beteg-
ség pathologikus lefolyását kell ábrázolni. Ebb-
ben kétségkívül ő a legnagyobb. De ez még
korántsem azt jelenti, hogy minden idők leg-
nagyobb művésze volna.

Modern szerepekben is nagy tud lenni
Zacconi, a mint ezt a „Beostelenek” és „Pietro
Caruso”-val bebizonyította, de hát ezek is csak
epizodikus darabok; ámdé, hogy olyan sze-
repekben, melyek igazán nagy színművészi
feladatot képeznek, nem tud oly nagy lenni,
az ő „Lear király”-ából világosan látszik.

Voltak olyanok, a kik érezték és tudták
azt, hogy a Zacconi Learje nem igazi Lear,
nem a Shakspera Learje. Ezek közé tartozom
magam is. A budapesti sajtóban senkinek
sem volt egy kritikai megegyezése Lear el-
len, erre is el voltam készülve. Ez Budapes-
ten ma már nem is különös. Egyedül két ember
volt a ki az igazságra rámutatott, s ez ha
jól emlékezem Márkus Miksa volt a „Magyar
Hírlap”-ban és Pázmándi Dénes a „Magyar-
ország”-ban.

És csodálatos, hogy a budapesti lapok
mind olyan tulajdonságokat vélték föltalálni
a Zacconi Learjében, a melyek belőle merő-
ben hiányoztak. Azt mondja egyik lap, hogy
izről-izre király volt: holott minden egyéb
volt, csak nem király. Egy másik azt mondja,
hogy a Zacconi agastyánjában meg volt a
daliás király, a ki késő vénségéig impo-
náló hatalommal uralkodott alattvalói fölött;
holott éppen erőtlén, gyémántalan volt, a kit
be kell vezetni, kezei remegtek s a kiról már
nem lehetett föl is tenni, hogy valamire ké-
pes legyen. Egyik lap azt mondja, hogy Zac-
coni Shaksperre szerint alkotta meg Leart,
holott legnagyobb hibája az volt, hogy saját
maga szerint alkotta meg s a Shaksper ha-
talmas, fenséges Learjából egy gyémántalan
öröget csinált.

Már az alaphang is hibás nála. Azem-
ber azt hinné az ő Learjéből, hogy azért
osztja fel bizodalmat, mert erőtlensége miatt
merőben képtelen azt tovább vezetni. Ez nem
helyes. Shaksperre Learje hatalmas, erőteljes
ember, a ki azt csak azért teszi, mert így
kényelmesebbnek találja, legfeljebb különc-
ségből. Avagy föl lehet-e tenni egy erőtlén
aggról, hogy száz tagból álló kísérettel akar
vadászni.

Lear egyéniségét Shaksperre oly határo-
zott körvonalakkal alkotta meg s annyi drá-
mai elevénységgel, hogy a színész nem téved-
het a felfogásban. Lear csupa határozott-
ság. Sem helyzetünk, sem vértünk nem tár-
hat ellentmondást, mondja Lear az első fel-
vonásban. És ez eléggé bizonyítja, hogy Lear
erőteljes, hatalmas király. A Lear fenségéből

később sem kapunk semmit. Mikor leányát
elátkozza, nem a megsértett apa haragja dö-
rög felénk, hanem valami tehetetlen düh, a
mely inkább hasonlít a Schylok átkozódá-
sához, mint a Lear tragikus fenségéhez. Szó-
val Zacconi genret csinál Learból és nem
a Shaksperre Learjét játszta el. Hogy ez a
gerne fényesen volt megjátszva, azt elis-
merem.

A Rossi Learjának is nagy hibája volt,
hogy a belső helyett több gondot fordított a
külsőre, maga is igen öregnek tűntette fel
Leart, de volt benne a királyból is valami.
Zacconi külsőségekből Rossin is tulított s épen
ezért van Learje annyira elhibázva.

Az örült Lear jeleneteit szépen meg csi-
nálja Zacconi; ámdé ez a pathologia körébe
tartozik. Ez csak külsőség. A tragédiában
első sorban jellemet követeltünk; ha patholó-
gia is hű az alakítás, az csak emeli. De erre
fordítani a fősúlyt nem lehet: mert nem a
kabát van a gombért, hanem a gomb a ka-
bátért.

Nagy szellemek sokszor eltévednek
Shaksperre világában, mert Shaksperet nem a
lélektan, hanem a kortán alapján kutatják.
Hogy Shaksperre a bűmlatos lélektan jel-
lemzésen kívül, pathologie is kitűnően mo-
tívál, az csak azért van, hogy a lelki pro-
cessusok a testiekkel lépést tarthassanak. Ő a
tudományt azért aknáta ki, hogy alakjai
belső és külsőjükben egyformán tömörök és be-
végzetek legyenek. Leart nem azért irta
Shaksperre, hogy benne az örülttség tüneteit
kifejlődését és lefolyását bemutassa; s ha
hűen mutatja be, csak azért teszi, hogy a

belső jellemzéssel a külső is összhangban
álljon.

Zacconi Learja elhibázott alakítás; ám
ezért ő a világ egyik legnagyobb művésze.
Modern szerepekben utólrhetetlen, de klasszikus
tragédia az ő művészetének körén kívül esik.
Miért kellett tehát annyit prédikálni Lear-
jéről, kérdezhetné valaki? Csak azért, mert
a sajtó rajongásában elfeledkezett magáról és
Lear egyenlő művészi magaslapon állónak
tartotta modern szerepeivel, a mi merőben
valótlanság.

Ám azon elismerés mellett, melylyel a
Zacconi művészetének hódolunk, nem mu-
laszthatjuk el egy általános megjegyzést
tenni az ő művészetére.

A megegyezésünk az, hogy mindez, a
mit Zacconi művel, nem tartozik igazán a
színművészet körébe. A mit a „Kisérletek”-
ben csinál, mindenestre bűmlatos: de vala-
mint a darab sem tartozik igazán a drámai köl-
tészet körébe, úgy az abban kifejtett virtuoz-
itás is a színművészet körébe nem tartoz-
hatik, legfeljebb kuziozumképen.

Ezt is csak azért hoztuk fel, mert vol-
tak oly lelkesültek is az ő fellépési után, a kik
azt állították, hogy csak ez irány jogosult a
színművészetben. Igaz, ma már csakugyan
azt szeretik az emberek, ha a hypnotikus és
spirilista mutatványokat viznek színpadra;
ha a hős minduntalan szivgörcseket kap és
és asztalon elnyulva, nyelvét lógatva
és köpdöve adja ki életét. Az is igaz, hogy a
Zacconi „Kisérletek”-ben bemutatott alakítása
is ide tartozik; de azért ne tartsunk attól,
hogy ez irány állandó marad. Az emberek

de egyensége is, semmint Bartha Miklós ar elítélésére, de általában személyére vonatkozólag is bármilyen megjegyzést tenni akarnék.

A főpolgármester-választás.

Budapest, okt. 25.

A mai rendkívüli közgyűlésnek egyetlen tárgya volt: a főpolgármester választás. Jólal négy óra előtt gyülekeztek a szalon ruhába ültözött városatyák és hivatalnokok az új városbába nagytermében, mely csakhamar megtelt. A karzatok zsúfolásig tölve, a közönség körében igen sok nőt láttunk.

Az eredmény előre látható volt és Márkus József megválasztása felől senki sem volt kétségben. Az érdeklődés inkább ennek a speciális választásnak a formalitásaira irányult.

A közgyűlést délután négy órakor Haberhauer János alpolgármester nyitotta meg és nyomban ezután felolvasásra került a belügyminiszeri leirat, mely felhívja a törvényhatósági bizottságot, hogy a főpolgármesteri állásnak a választás útján való betöltése iránt a legfelsőbb kijelölés alapján intézkedjék.

Haberhauer elnöklő polgármester felbontja a király jelöltjeit tartalmazó levelet. A kandidátusok a következők:

**Márkus József,
Ludvig János,
Ráth Péter.**

Márkus nevének említésénél zajos éljenzés tört ki.

A királyi leiratot hódoló tudomásul vévén, elnöklő alpolgármester szavazására szólítja fel a közgyűlés tagjait. Kijelöli a szavazatszedő küldöttséget, annak elnökéül Heinrich Józsefet jelölték ki. Az ülést a szavazás tartására felfüggesztik.

Nyüzsgő, mozgalmas, zajos élet keletkezett nyomban. A városatyák toltak az urnához, hol golyóval adták le szavazatukat. Mindenki tisztában volt felőle, hogy Márkus József neve fog onnan győztesként kikerülni.

Körülbelül fél órát vett igénybe a szavazás és a szavazatok összeszámolása.

Miután a választás megtörténéséről jelentést tettek, Haberhauer elnöklő alpolgármester ismét megnyitotta az ülést.

A szavazatszedő küldöttség jelentését, mely szerint főpolgármesterré Márkus Józsefet választották, a közgyűlés szűnni nem akaró zajos éljenzéssel fogadta.

Az alpolgármester indítványára küldöttséget menesztettek a megválasztott új főpolgármesterért.

Néhány pecz mulva díszmagyarban megjelent Márkus József, a megválasztott új főpolgármester. Leirhatlan lelkesedéssel fogadták a népszerű férfit, ki meghatva állt meg az elnöki dobogón s fejhajtással köszöntötte a szívélyes, lelkes ovációt, melynek alig akart vége szakadni.

Most Haberhauer polgármester felszólította a hivatalos eskü letételére.

Márkus főpolgármester emelt hangon mondta el az esküt, melyet a közgyűlés tagjai állva hallgattak meg. Az éljenzés ujjal erővel megismétlődött az eskü letételekor.

Március idusa.

Felhívás író- és művészársaimhoz!

(Vége.)

S vonuljon végig fővárosunkon az egész tábor. Ebben öröme telnek részvevőknek, nézőnek egyaránt, s örök szép emléke maradna

mindenkinek a királytól kezdve az utolsó emberig.

Lássuk már egyszer országunk népeit egybegyűjtve, lássuk viseletét, iparát s ne csak a kiállítás hideg szekrényeinek fogasain, hanem deli termelésekre akasztva. Hadd lássa az ország, lássa a király, milyen szép népe van, lássuk őket egyszer ünneplő ruhában, akkor jobban megbecsüljük, jobban meg is szeretjük őket.

Kövesse, mint a népszabadság legelső harcosa, a sajtószabadság szekerére, — utánuk jönnék a 48-as honvédek csoportja, mint kik vérüket ontották érte, — azután a művészek, ipar, kereskedelem stb. díszszekeréi, emlékekkel fejezve ki a szabadság nyomában felvirult művelődést.

Vonuljon végig együtt az egész összegyűlt tábor a fővároson, vonuljon el a királyi vár előtt, hogy lássa a nép a magyar királyt. Azután a vérmesön megállva tartunk ott állomást, ott fogjon kezét egymással ur és a nép, s minden nemzetiségi néppel együtt adjunk halál az istennek, hogy:

Annyi balsors oly, sok viszály után,
Megfogya bár, de törve nem, élnemzet e hazán.

Szolgáljon ott áldozatot az Urnak minden vallás felkent papja, adjon halál Istennek mindenki a maga vallása szerint, minden vallás papja áldja meg az egybegyűlt népet, mely ott igazán az egész magyar nemzetet fogja képviselni, és az országos „Te Deum” után zendüljön meg Isten szabad ege alatt és a töményfüsttel együtt szálljon fel égig ezrek és ezrek ajkáról: Kölcsey örök szép Hymnusa.

Fordítsuk le a dalt németre, oláhra, tótra, rácra, hadd énekelhesse azt minden ajku nép együtt velünk az Isten minden nyelven megérti, s bizonyára lesz itt e földön foganatja, ha kezét fog velünk a rác, oláh, német, a tót és a magyarral együtt dalolja:

Isten áldd meg a magyart!

Azután vonuljunk el a városháza előtt, a hol 50 év előtt Rottenbiller polgármester kijelentette az erkélyről, hogy a főváros magáévá teszi a 12 pontban foglalt kívánságokat.

Végezzük ott, ahol a nemzet újja ébredése kezdetét vette — vonuljanak a nemzeti muzeum elé.

A muzeum falai verték vissza 50 év előtt a lelkes hangok hulláma — visszahangozzák most 50 év múlva ugyanazon falak a nemzet örömrivágását.

Kérjük fel azokat, a kik még élnek, a nagy napok szónokai közül — s ugyanott, a hol akkor lelkesítették a nemzetet — beszéljenek most 50 esztendő múlva a nemzet-hez újra.

Azután táborkba szállva, örlőlön egymá-nak az ur és a nép — végződjék az egész egy hatalmas népmulatsággal.

Létrehozni ez nem lenne nehéz. Ha a vidék e tervet magáévá teszi, alakítson akor minden megye egy bizottságot, szedje össze a legesinosabb menyecskeket, leányokat, a legdelibb férfiakat — a megyéjükben dívő érdekesebb parasztfogásokat, — szervezze a népcsoportot, s érintkezésbe lépve aze célra alakulandó központi bizottsággal, gondoskodjék felszállításukól. S hogy ez se essen a magyék terhére, megkönnyíthetné az ide szállítást a magyar kormány mérsékelt áru vasuti jegyek engedélyezésével. Az utazás, valamint az itt tartózkodás költségeit központi bizottságnak nem kérdlne nagy fáradságra bszerezni. Nem kétdem, a főváros örömmel engedélyezné a tribune-jogot a város azon részén, a hol a menet elhaladna: oly módon, hogy utazásra, élelmészésre, barakk-szállások, istállók felállítására stb. fordítandó költségek a tribune-jegyek díjaiból fedeztetnének.

végre is baleszmörölnék, ha három órán át különféle alakban feltálat nyavalatörésekkel és örökölt epilepsziail traktálják, még ha oly nagy művészek is teszik, mint a világhírű színész: Ermete Zaccani.

Az atya büne.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

X.

(Folytatás.)

(33.)

Sir Gáspár feléje hajolt és félíg nevetve, félíg gyöngéd bátorsággal nézett a leány szeméibe.

— Mit tesz az, mondá könnyedén, miután valószínűleg soha sem találkozom ve-lük és talán nem is léteznek? Nézzé, a nap fénye azt a pontot érintette, a hol nekünk most kellene lennünk! Déli tizenkét óra. Induljunk hazafelé?

Lovaglásuknak a hátra levő részén Sir Gáspár visszanyerte a régi vidámságát és igyekezett társának lelkéből szomorúságot kitorúszni az emléket és azt a szomorú történetet, mely azt előidézte kitörölni. É meg volt jutalmazva, midőn a Pearl arcára a rózsákat, szeméibe a fényt és ajkaira a mosolyt visszatérni látta, mielőtt a Leydon-udvar hátulso kapujánál a kantárt meghuzták.

Roy István akkor jött ki onnét, midőn őt egymás oldala mellett az elősarnokba léptek, Pearl a bárónak valami megjegyzésén nevetve, az egészség és boldogság eszményének látszott. Roy urat egy kis mosolygó fejbőlhatásnál tisztelte meg és tovább ment volna, de István gonosz csillogással halvány kék szeméiben, megállította.

— Bocsnát, mondá édeskes hangon,

de tegnap, a kegyed távozása után, ezt talál-tam a kórus ülésén és azt gondoltam, hogy ez a kegyed tulajdona. Az óra lánczán lát-tam csingeni.

A mint beszélt, kezét Pearl felé nyuj-totta és tenyerén egy régi dívatu arany pec-sétnyomót tartott.

Mielőtt Pearl elvehette volna, Sir Gáspár elfehéredett arczeal, szikrázó szemekkel felkapta és szenvedélytől rekedt hangon és indulatosan kérdezte —

— Kinek a tulajdona ez? A magáé? az oldala mellett álló ijedt leány felé fordulva.

— Igen, az enyém. Nem tudtam, hogy elveszítettem. Roy ur, hol találta meg?

Az István szemei Sir Gáspárak voltak függesztve: diadalmosoly tilt az arcán.

— A kórus padján, volt a válasz.

Sir Gáspár feléje fordult, és kezének egy könnyű mozdulattal azt mondá.

— Köszönet, hogy St. Claire kisasszonynak vissza adta! Roy ur, jó napot!

A szavak és a mozdulat félre magyarázhatatlanok voltak. A gyűlölet kifejezésével, mi megdöbbenetett Pearl, a ki azt látta, Roy ur valami válszt mormogott, és aztán puha nemez kalapját mélyen a fejére nyomva távozott.

A mint az ajtó betevődött utána, Sir Gáspár azt kérde.

— St. Claire kisasszony, hol kapta azt?

— Az anyám volt, válaszolta Pearl egyszerűen, ambar a Sir Gáspár hangja és modora bensőleg nyugtalanította. Azt hiszem, hogy az atyám vette neki külföldön egy régiség árus boltban.

— Hm! Ez egy különös pecsétnyomó. Én láttam egy ehhez hasonlót, vagy talán éppen ez volt az. Késégtelen, hogy a tulajdonsa eladta, ez több, mint valószínű. St. Claire kisasszony, köszönöm.

Ily módon minden megárltatás nélkül rendezhetének olyan menetet, a mily érdekeset, tekintettel a népviseletre, melyben hazánk még mindig igen gazdag, Európa egyetlen művelt állama sem tudna felmutatni.

Eltelkintve ezen menetnek érdekes hatásától, azon számtalan érv közül, a melyek mellette szólalnak, csak kettőtől akarok még megemlíkezni.

Egy az, hogy a népviseletnek ilyenén bemutatása és dédelgetése talán lenne némi conservatív hatással a mindinkább pusztuló népviseletré és népiparra.

Az egyszerű nép azt látva, hogy a városok lakói, a kiket ő okosabbnak gondol, másféle ruhákban járnak, szégyelni kezdi az ő eredeti gunyját és iparkodik azt „módos”-abbal felcserélni. Ez pedig nagy baj, nemzetgazdászati, de különösen erkölcsi szempontból is, mert a nép ruházatának és szokásainak eredetiségét elvesztve, azzal együtt erkölcsének eredeti tisztaságát is veszteni szokta.

Még fontosabb érv a nemzetiségi kérdés.

Hogy nem oldjuk meg egy ünnepélylyel, az igaz; de hogy a különböző nemzetiségekre igen jó hatással lenne, a bizonyos. Sok apró dologban nyilatkozó jóakarata nagy ügyet vitt már dűlőre.

Hozzuk fel a különböző nemzetiségi népeinket, vegyenek részt a mi nagy ünnepünkön, s mondják el otthon, mit tapasztaltak.

A magyar faj mindezeidig inkább prestige-ével, mint erejével, uralkodott a többi népek felett. Látszik meg most is, mire ment a magyar 1000 esztendő óta. Lássák a magyarok fényét, hatalmát dicső fővárosát — s vigyék hírtül az otthonlónaknak.

Fogadjuk őket szívesen, hiszen a mi országunk hű népei föl, vendégeljük meg fényesen, hogy mondják el otthon, hogy a mikor ünnepet töl a nemzet, keblére öleli akkor a népet az ur, keblére öleli az idegen-ajkú a magyart.

Vigye hírtül az ország minden része felé, a ki e menetben részt vevend, hogy nincs idegen egy sem ez országban, testvérről tekint mindegyikét a magyar, s a mint ők osztoztak velünk bánatunkban, ugy osztozzunk mi velük örömeinkben.

Mutassunk be egy második népvándorlást, mint a hogy bevándorolt a nemzet hadseregei élén asszonyaival, gyermekeivel, hogy országot, helyet foglaljon magának a világ-részben, egy ezredév után, megbékülve az itt lakó népekkel, most azokkal együtt jelen be Európának, hogy országuk helyet akar foglalni a műveltség és előrehaladás világában.

Mutassuk meg a világnak, hogy a mint védte az uralkodó ellen, a magyart, e hon lakói életét, s mint a kiküldött szabadság áldásait minden népére egyaránt árasztotta, ugy egyaránt részesíti őket ünnepében is.

Örüljön magyarok ünnepén minden nép a mely e hon határain belül lakik és vigyék hírtül mindenfelé, hogy:

„A hol a magyarok laknak,
Ott a többi népek is vidagnak.

Budapest, október havában.

Feszty Árpád.

Dr. Brassai Sámuel emlékezete a Dávid Ferencz Egyletben.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Az az egyleti év, a melyet most be-zárni készülünk, nem fog bevegyni az előtte elmúltak tömegébe, nem fog összesimulni azokkal, mivel éppen középpontján egy nagy, egy

el nem enyésző sirhant azt nem fogja megengedni. E sirhanton egy gyászszoszorun két név találkozott össze: Dávid Ferencz, Brassai Sámuel. Milyen találkozás, ha a két név alatt rejlt két nagy szellemet látjuk! Háromszáz hosszú év borongott közöttük eddig, de ezennél rájok nézve megszűnt az idő, meg a tér korlátja, mert mindkettőjük belépett egy olyan világba, a szellem világába, a melyben nincsenek napok, nincsenek évek, mert ott egy az élet és az örökkévalóság.

1897. június 24-én 7 órakor, midőn az égen bolygani látszó nap reggeli üdvözlötet mondott, ugyanakkor vett bucsut ettől a ne-hézkes, néma földesilagtól az a nagy és ne-mes lélek, a kit Brassai Sámuelnek ismer-tünk.

Csaknem százévvél megáldott élete olyan volt kicsiny környezetének, a magyar hazá-nak, a tudomány világának, mint a szomjúság földnek az áldó nyári eső. Sokan csak a sürt eszpekben megtört szellem sugarak szí-várványát látták és mégis tisztelték, bámul-ták, mert érezték, hogy jótékony és hasznos munkát mivelt ott, a hol járt.

Ez előtt 13 évvel, midőn a jóra és ne-mesre törekvők kis serege tömörült és föl-vette a szabad gondolkodás nagy apostola Dá-víd Ferencz nevét, a világhírd tudós dr. Bras-sai Sámuel átadta neki a magáét, de nemcsak, hanem lelkét is, szívét is, hogy biztosítsa a nagy apostol nevének a megérdemelt tiszt-séget, nekták mostani és jövőbeli nemzedé-keknek saját személyében föllátsón egy olyan példát, a melyet mindig a biztos siker remé-nyében követhetünk.

Miután boldogult elnökünk egész életé-nek ismertetése oly nehéz feladat, és nemis tartozik ide, tekintünk végig annak azon részén, a melyet egyletünk körében nekünk megmutatott.

1884. őszén egy néhány komoly férfi között a tisztessék helyén ott állt Brassai Sámuel és együtt töprenkedett velők a felett, hogy miként lenne helyesebb a D. F. E. alapszabályait megalkotása. Megalakultak és 1885. év őszén ő vállalkozott azok megvaló-sítására. Mit tett Brassai Dávid Ferencz Egy-letért? Egy részét meg sem lehet mondani, mert vagy csak a titkár, vagy csak a választ-mány tagjai tudtak róla. Egy része itt áll előttünk. Lássuk azt.

1886-ban vállalkozott felolvasás tartá-sára és ezen munkája „A jövő vallása” csak egymagában is elég lett volna töle, mivel ezzel egyleti felolvasásaink tekintélyét meg-alapította. Ennek folytatása egy hasonló be-csűl 1887-ben „Vallás és Hit”. Még; ugyan-azon év őszén tovább folytatja elmélkedését „Melyik az igazi tudomány?” cz. egymásután két értekezésben. Így hát három év alatt egy kis könyvet írt nekünk a gondolat és tudás legfőbb tételeiről.

A következő évben (1889) a Budhis-mus érdekes tanait mutatja be, 1890-ben a „Fegyelméről” mondja el oktatója böles gon-dolatait egy francia püspöknek; „A lélek létezéséről” tartott felolvasása (1893-ban) ta-lán legérdekesebb mindannyi között; „Alku-dozó theologia” cz. alatt egy theologiai tu-dományos értekezést olvasott föl 1895-ben 1896-ban „Egyetmust a hazugságról”. Ez volt a tizedik és utolsó, mert 1896 őszén be-teges lett s a következő télen már elmaradt felolvasása. Reméli választmányunk, hogy a Dávid Ferencz Egylet módját fogja találni ezen nagybecsű művei kiadásának és ter-jesztésének. Ez méltó emlék lesz a munkás nagy szelleméhez.

Egyletünk lapjának az „Unitárius Köz-lönynek” állandó dolgozó társa és később társzerkesztője volt. A legelső számot di-szítja az a fontos közleménye: „Egy falusi papról”, melyet saját gyermekkori életéről és tanulásáról írt.

Ezekkel a gondolkozóknak állott szol-

hegve a díványra dől. Polly egy borzasztó gonosz madár!

— Hogy tanulta meg Roy ur nevét?

Pearl az egyik kutyá nyakravalóját ké-szítette és apró ezüst csüngöket varrt, egy darab bársonyra nézett, letette a munkáját az ölébe.

Agáta nyugtalanul mozgolodott és el-fordította az arcát.

— Honnét tudjam én azt? válaszolá bosszusán Polly, néha olyan fura dolgokat beszél.

— A papagályoknak nincsen eredetisé-gük; ők egyszerűen csak ismételik azt, a mit hallanak.

És én meg vagyok arról győződve, hogy itten Roy urat senki sem szólítja a kereszt nevére.

— Nem kapott választ Az ezüst csen-gők vidáman csilingáltak a Pearl kezében, a mint munkáját folytatta, miközben a Polly kalitkájából torok hangon mindegyre ismételve e szavak jöttek —

— „Szegény Polly! Szegény István! Szegény gyermek! Én szeretem magát — igazán — igazán szeretem! Szegény Polly! Hívd be István! Hívd be a rendőrt! Szegény István!”

— Én gyakran tönböttem azon, hogy St. Claire kisasszony miért mutat ellenszen-vet Roy ur iránt? kérde végre Agáta.

Pearl meglepetve nézett fel.

— Én soha sem mondtam, hogy el-lenszenvet érzek iránta válaszolá.

— Nem mondtá, de a modora azt mu-tatja, néha alig udvarias hozzá; és ő észre veszi azt.

— Mondta magának? A Pearl hangja bal joslátnál nyugodt volt.

Pearl ismét felvette a munkáját, és azon dolgozott, tehát Agáta nem láthatta szemei-

gálatában, s a gondolatokat és fogalmakat tisztázta, de itt nem állott meg. Kilencven év körül embernél hihetetlen lelkesedésre tudott lelkesíteni, midőn a DFE. czéljait volt szó.

1887-ben a közgyűléshez így szól: „Ha az egylet mivoltát tekintjük, azt vesszük észre, hogy bizony kicsiny meg. De az nem baj! Ez ne kedvetlenítsen. Mindaz e világ-on kicsiny és sok mégis nagygyá lesz... Ki-csiny rendesen a mag is... de belőle cse-mete, a csemetéből fa, a fából erdő lesz...” Bizzunk hát az egylet magva kelésében és gyarapodásában. A bit üdvözt!... De le-gyünk egyenlő akarattal...”

1890-ben így kiált föl: Válságos idők érünk!... Korunk válsága a vallás és nem vallás, az Istenhit és Isten tagadás küzdelme-ben áll... Korunk jellemvonásai közé a különbféle egyletek dus szaporasága is ta-ltozik és tudjuk, minő hatalmas emelydi az a művelődés minden ágának és remélhetjük, hogy a mi szerény társaságunk is segítsen és segíteni fogja a fentebb említett cse-lés érését. Nem kell elfeledkeznünk arról a bi-ratató szóról, mely így hangzik: „Jól van, és hiv szolgálj, mivel hogy a mindig hi-voltál, többre bízlak ezután.”

Még csak egy-két szavát hallgassuk meg: Ha az egylet minden tagja lelke-veszi az egylet dolgát s mint az evangélium szegény asszony, meghozza annak a maga fillérét, akkor az egylet végezni fogja köte-lességét.

De meg kell jegyeznem, hogy ha va-laki alapítványát, vagy részvényeit befizet, még nem teljesítette egyleti kötelességét ha-nem szóval és tettel, oktatással és példamú-sal kell előtte járni azoknak, a kiknek nem velteköket, olykor tulmíveltségüket, körül-ményeket tekintve „éberszere” van szűke-mük. Ily értelemben bizat Esaiás: „Ne féj, mert én veled vagyok, mert én, a te Istened megerősítlek téged és megsegítelek téged!”

Ezzel végeztük be megemlékezésünket és soha se felede egyetlen tagja is a Dávid Ferencz Egyletnek azt a szeretetet, a mely-lyel Brassai Sámuel szeretett. Példájából, tel-teből, szavaiból merítsünk erőt és lelkesé-dést, s akkor virágozni fog egyletünk és meg lesz dicsőítve emléke első elnökének Dr. Bras-sai Sámuelnek!

Boros György.

Még egy pár szó színházunk államosításához.

A következő sorokat vettkt:

A legjobb értesültséggel dicsekvő „Ko-lozsvár”, idei 235-ik számában a következőket írja:

„A legmegbízhatóbb forrás alapján írhatjuk, hogy a kolozsvári nemzeti színház ügye, annyi vajadás után kedvezően dől el. Az állami kezelésbe vétel ki van mondva és három évre csak azért bizatik Bütyén Józsefre, mert az e ddi-gi segély fejében vállalkozott a szükséges beruházásokra és az intézet vezetésére; de csak mint állami közeg és állami ellen-örzés mellett.”

A kinek ezt a nagy port a szemébe fujta a nagy szél, az persze nem fogja meg-látni a következőket:

A kolozsvári nemzeti színház állami ke-zelésbe vétele meg nincsen sohol — mert nem lehet — kimondva, mivel az csak tör-vényhozás útján történhetik meg, az pedig — köztudat szerint még nem történt meg.

nek a kifejezését, ambar igyekezett azt tenni,

— Nem mondtam ugyan annyi szavak-kal, — válaszolá Agáta; de én tudom, hogy ő azt képzei, hogy maga nagyon bártásá-gal írta. Oh, Pearl, ha maga olyan jól ésmerné őtet, a hogy én ésmernem, ha tudná, hogy ő valóban mily jó és önzetlen, akkor, meg vagyok győződve róla, hogy —

— Agáta, mi magának Roy ur, hogy ily heves védbeszédet tart mellette?

A Pearl hangja gyöngéd volt, és rokon-szenves érdeklődéssel beszélt. — De kérdés-kedésének az eredményére teljességgel nem volt elkészült. Hirtelen felkelve a pamlagról, Agáta a térdére vetette magát előtte, és ke-servesen kezdett sirni.

— Oh, én oly boldogtalan vagyok, — zokogta — oly boldogtalan!

— De, édes gyermekem — csit! — miért boldogtalan?

És a kis alakot a karjaiba vére, min-den asendősít és becézéstől mellé nevet el-mondott a mire gondolni tudott, hogy a meg-mindig reszkető Agát megnyugtassa,

— Azert, mert István senki sem szereti, és én — én őtet oly kimondhatatlanul sa-zaretem!

E váratlan nyilatkozat felett St. Claire kisasszony meg volt rémülve. Néhány pillan-atig képtelen volt a beszédre, keze oly hi-dég lett, mint a márvány, a mint a tanítványa lehajtott fején nyugodott,

— Agáta, maga szereti őtet? — libegte végre.

— Igen, Miért ne szeretném? — Agáta felemelte könyvekket áztatott kipurult arcát, és nyugodtan nézett a guvernantjára. És ő szeret engem — teré utána rövid szünet után szeliden; — és azt mondta nekem.

(Folytatása következik.)

MAGYÁRY MIHÁLY

Sz. 2293—1897.

370. 1—2.

Hirdetés.

Marosujvár nagyközségben, a társasági tulajdonát képező, Király-utca 8 számú épület bolt-helyisége 1897. évi december hó 1-től kezdve 1900 évi december hó végéig terjedő időre haszonbérbe adatik.

Felhívtnak mindazok, kik ezen üzlethelyiséget bérbe venni óhajtják, hogy zárt írásbeli ajánlataikat, melyben az ígért évi bérösszeg számmal és betűvel kiirandó, s melyhez az egyévi bér 5%-a mint bántéppénz csatolandó, alólírott m. kir. sósánya-hivatalhoz hol az árverési és szerződési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők, folyó évi november hó 18-ikán délelőtt 11 óráig nyújtsák be.

Magyar kir. sósánya-hivatal.

Maros-Ujvár, 1897 október 21-én.

1912—97.

863. 2—2.

Árverési hirdetés.

Alólírt községi előjárásága ezennel közhírré teszi, hogy a Maros-Ludas község tulajdonát képező vásárvámjog folyó évi november hó 2-án délután 2 órakor Maros-Ludasban a község házában megrendezett nyilvános árverésen 3 egymásután következő évre azaz 1898 január hó 1-étől 1900 évi december 31-ig terjedő időre bérbe adatik.

Kikiáltási ár 2702 frt, melynek 10%-a az árverés alkalmával bántéppénzül létéendő.

A közelebbi feltételek Maros-Ludas község házában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Maros-Ludas, 1897 évi október hó 20-án.

Incze Antal s. k.

községi jegyző.

Soos Gyula,

községi bíró.

742—1897. végr.

868. 1—1.

Árverési hírdelmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár vidéki kir. járásbíró 1896. évi 14486. számú végzése következtében Somodi István ügyvéd által képviselt a boosi ev. ref. egyház javára Öreg Oltyán János ellen 41 ft 50 kr. s jár. erejéig 1897. évi július hó 21-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 526 frtra becsült szarvasmarhák és 26 kas máhól álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár vidéki kir. bíróság 10231. — 897. sz. végzése folytán 41 ft 50 kr. tokekövetelés, ennek 1896. évi február hó 15. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 81 ft 18 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Boosban — adós lakásán leendő eszközölésére 1897 évi október hó 30 ik napjának délelőtt 10 óraja határidővel kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Kolozsvárt, 1897. évi október hó 12. napján.

PIGER JÁNOS,
kir. bír. végrehajtó.

URBANETZ PÁL REZSŐ

tapéta raktára Kolozsvárt

Jókai-utca 2. sz.

829. 5—10.

Elvállal mindennemű

tapéta-kárpitos munkákat

a legelegánsabb és tartós kivitelben,

— a legolcsóbb árak mellett. —

Mint Referenciák nagyobb — már teljesített — megbízások állanak rendelkezésemre, jelszen: a „Grand kavéház”, a „Hazám” és „Erdély” kavéházak, nagyobb helyiségek és magánosoknál végzett munkák. Ezek közt felemlítendőnek tartom Máltys. br. Wesselenyi Miklós és a Reményik cég stb. megtisztelő megbízásait.

A Kolozsvári központi vasút a t. Magyar Általános Hitelbank szénosztályának képviselőisége.

Kézponti iroda: Belmagyar u. 6. Hely: Vasút mellett, saját telephely.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy a magyar általános hitelbank szénosztályának képviselőisége s illetve urikányviselője (Lupényi) közösen bányából származó s illetékosított szénanyagok kizárólagos eladásával bizattunk meg.

Eladási területünk:

1. Kolozsvár város és vidéke;
2. Kolozsvár—Mezőtelep;
3. Kolozsvár—Deés—Zilah;
4. Deés—Beszterce;
5. Kolozsvár—Győr—Kocsárd—Törös—K.—Kapus;
6. Győr—Torda;
7. Kocsárd—Marosludas—Marosvásárhely—Szászrégen;
8. Marosludas—Beszterce;
9. Törös—Gyulafehérvár—Piski—Petrozsény;
10. Gyulafehérvár—Zalatna;
11. Piski—Vajdahunyad.

Az eladásra kitért elemek kitért minőségű szén következő osztályozás szerint szállítatik:

1. Lupényi darabos szén.	6. Lupényi portment. akna szén II.
2. „ salón szén.	7. „ aknaszén III.
3. „ kocka szén.	8. „ dara szén.
4. „ dió szén.	9. „ raktári poszén.
5. „ rostált akna szén. I.	10. „ kovácsoló szén.

Azonkívül elfogadjuk megrendeléseket:

I. a felső-sziliszai (zaborezi) bánya dió pirszén

II. a „ kocka”, szállításra.

Az eladás helyét Kolozsvárt bérmentve hához szállítva többi állomásokra Lupényi állomáson kocsikba rakva, esetleg megállapodás szerinti rendeltetési állomásra bérmentve eszközöltemek.

Árakkal, méltányos szállítási feltételekkel s egyéb a szénszállításra vonatkozó felvilágosítással bármikor s postafordultával szívesen szolgálunk. Pontos, gyors és kifogástalan szállításra kiváló gondot fordítunk. Megrendelések csak hozzánk eszünk.

Kolozsvár, 1897. év június havában.

A kolozsvári központi vasút r. t. mint a

Magyar Általános Hitelbank szénosztályának képviselőisége.

Műfestészetekhez ón-csöbön különböző festékek- és ecetek.

FESTÉK KERESKEDESI!

IFJ. PERE ISTVÁN

Kolozsvárt, Hid-utca 29. szám, a Postával szemben.

Szolidan kezelve nagy választékban kapható

vegyszeri- és földfestékek,

kenőce, olajok, anyagárak és fapácok, épület-, butor-, kocs-, vas- és bőr-lakkok.

Porzellán zománc festékek.

Mosható takarékos parkett padló-fényezés és fényező. Borostyánkő-olaj lakk és szeszalakk padló-festékek. Ércalapok, arany-, ezüst és színes bronzok

Olajban tört különböző kész festékek.

Festő-, mázó-, vonalzó-, érező-, eloszó-, író-, toll- stb. ecetek. Carbol mész, Kátrány, Cement, Gipsz, Carbolineum, Fertőtlenítő áruk.

Mindennemű festés, mázolás és aranyozáshoz való kellékek.

Denaturált és tisztított szesz.

Vidéki megrendelések p. n. sz. eszközöltemek.

Brunolin butorbecsúzó- és szalmakalap lakkfesték.

HASZONBÉR.

Szombatfalván,

a székely-udvarhelyi vasúti állomás mellett,

a várostól csak a vámsorompó által választva el,

egy jócserében álló

tagosított birtok

haszonbérbe kiadó.

A gazdaság áll, az udvarterlen kívül, körülbelül 140 hold szántóból és 40 hold kaszálóból. — Ide tartozik egy fedéleserép gyár, mely évenként 450,000 fődéleserépet és 75,000 téglát ad el. Továbbá albértetbe adható kocsma-házak, zséllér-telkek és téglavető helyek. Értekezni lehet Szent-Királyi Árpáddal, Szombatfalván u. p.: Székely-Udvarhely. 784. 20—20.

Kereskedő-segéd

a kelme, női és férfi-divat szakmából

azonnal állomást nyer

Hirsch testvérek cégnél Déván.

Pályázatokhoz arckép és bizonyítvány-másolatok mel-
léklendők. Fizetési igények felemlítendő. 869. 1—1.

ELADÓ

Szolnok-Doboka megyében

egy igen szépen berendezett

1872 kath. holdas birtok,

vagy kiadó esetleg haszonbérbe.

Egy kitűnő televér és félvér ménes és egy erdélyi faj gulya külön is eladó.

Bővebb felvilágosítást ad a Réce-keresztúri gazdaság.
posta: Pánczélcseh. 841. 2—3.

IN BALNEIS SALUS!

Az egészen újonnan épített s a modern igényeknek teljesen megfelelő gőzfürdő, a minden kényelemmel berendezett intézet a sétater elején fekszik s a város minden részéről könnyen elérhető.

A jó hatású gőzfürdő,

mely nemcsak mint legjobb bőrtisztító és felfrissítő, de számtalan bántalmakban, mint kitűnő gyógyfürdő, kiválólag köcsvény és minden szervezett csúsz, ugyszintén farzsába (ischias), izommerevedettség, idegfájdalom, egyszerű nátha stb. ellen a legjobb sikerrel használtatik a különféle meleg és hideg zuhanyokkal és légfürdővel, mely összes helyiségek gőzfűtéssel vannak ellátva.

A gőzfürdő urak részére minden hétfőn, kedden, csütörtökön, szombaton, vasárnap és ünnep-napokon reggeli 6 órától 1 óráig vehető igénybe.

Gőzfürdő nők részére szerdán és pénteken reggeli 8 órástól 1 óráig, hasonlólag szerdán délután 2 órástól 5 óráig leszállítva.

A diána-fürdő intézetben minden időtájban igénybe vehetők a legkényelmesebben ellátott porzellán- és rézkádás melegfürdők, az utóbbiak nagyobb kényelem végett, főképpen gyengélkedőknek és betegeknek azonnal hához vitetnek. Ugy a gőz-, mint a kádfürdők naponta a legillendőbb árban élvezhetők. Továbbá a testi tisztaságot mindenkifele előmozdító meleg tükröfürdőkben alkalom nyújtatik naponta délután 2—5 óráig (kivéve szerdát, mely a női gőzfürdőnek van kitéve), nemcsak a költséget kímélő közönségnek, de főképpen tanuló ifjuságnak 30 kr-ért részvehetni.

Amit is ezennel a t. közönségnek tudomására juttatva, tekintetbe véve a tetemes kiállítási költségeket, egyszersmind számos részvételre felkéri.

848. 4—5.

Kolozsvárt, 1897.

A Diána-fürdő igazgatósága.

Csucsa jó minőségű
hasáb búkfá.

nem usztatott

Egy vaggon 100 métermázsza Kolozsvárt hához szállítva
62 frt, Csucsan helyt 40 frt vaggonba rakva.

Megrendelhető Csucsan, akár Kolozsvárt:

a kolozsvári Hitelbank s társai

csucsa faüzletének utódánál:

GÁL SIMON („Korona“-vendéglő.)

(Csucsaól rendelve 10 forint előleg küldendő.)

771. (15—x.)

Üzlet eladás!

Egy kitűnő forgalmu

divatáru vegyes üzlet

concurrencia nélkül,

jó vidéki városban,

hirtelen beállott családi körülmények miatt

előnyös feltételek mellett eladó.

Czim a kiadó-hivatalban. 857. 2—3.

Zab- és burgonya

több vaggon

készpénzért vagy utánvétel mellett

eladó.

Hová az ajánlat levelet ezimezni, megmondja azt a kiadó-hivatal, ajánlatában határozottan kikötendő a határidő a vételre.

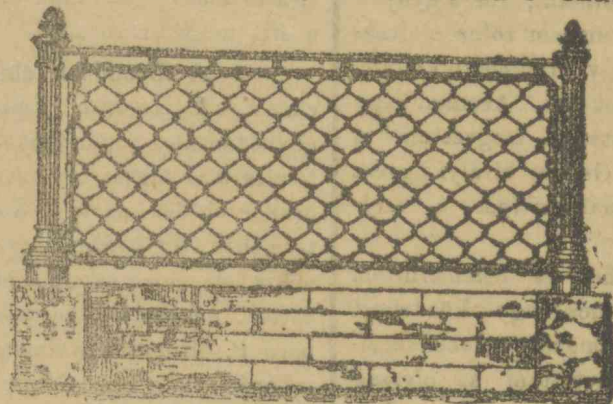
858. 2—3.

Az 1896. évi budapesti kiállításon „jó munkáért” kitüntetve.

LÉBER GYULA

ELSŐ ERDÉLYI SODRONY SZÖVEVFONAT ÉS SZITAÁRU GYÁR.

Kolozsvárt, Torda-utca 9. szám alatt.

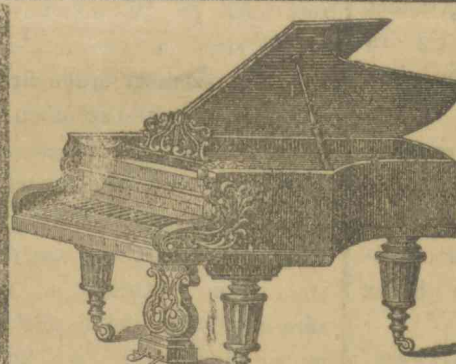

Ajánlja minden szakra vágó munkát, a. m. karkok, erők, vadas-karkok, mellék-
szirhelyek, stb. be-
tűzéshez való gépfon-
talt; majorági ad-
rok fonattal való be-
fonását; pinna, pad-
lás, ablak világos-
mágtár- és éléskamra-
ablakok rostélyoztat-
athányó rosták, szál-
koksz, kavics világos-
tásához; szikra-fogók gépekhez. Zöldre festett légszövet, szelelő- és löker-
rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas- róz- és olin-
vetek. Kruppa-sodrony szegélyzetek különféle mintákban, fákerebbé foglalt
rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (matrác), sodrony-lábtörölő.

Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgál.

A nagyérdemű helyi és vidéki közönség becses pártfogását kérve.

817. 16—20. kiváló tisztelettel LÉBER GYULA.

TRISKA J.
KOLOZSVÁRT.Ajánlja sétater-utca 12. sz. alatt
1. év

ZONGORA, HARMONION

és
CZIMBALOM

nagy raktárát

a helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe, hol a leghíresebb gyár-
rakkból vannak zongorák raktáron, a melyek 350 frttól 1200 forintig
terjedő árakban — 6 évi jótállással — részletfizetésre is kaphatók.

Vannak raktáron iskolai és templomi célra harmonionok,
valamint Schunda-féle czimbalmok 80 frttól 300 frtig, szintén
igen nagy választékban és gyári áron kaphatók.

Mindenemű zongora és harmonion javítás elvállaltatik a bu-
dapesti Zene-Conservatorium volt hangolója, a legpontosabbban eszközöl-
50. 34—*. Szíves pártfogást kér TRISKA J.